

'Voorbeelden als de Buurderij kunnen ambtenaar verleiden'

Dynamiek op het platteland vraagt om lef

Het bruist van de ideeën voor nieuwe ondernemingen op het platteland. Maar veel initiatieven lopen stuk op rigide regels en een gebrek aan financiering. Netwerk Platteland organiseerde in juni een symposium voor ondernemers en ambtenaren om tot mogelijke oplossingen te komen. Lef en creativiteit van beide partijen lijken nodig om vernieuwing voor elkaar te krijgen. 'Met voorbeelden als de Buurderij kunnen we ambtenaren verleiden.'

Het gebied Westflank Haarlemmermeer staat voor een grote inrichtingsopgave. Tienduizend nieuwe woningen, negenhonderd hectare groen en een innovatief waterbeheer met miljoenen kuubs waterberging zetten het hele gebied op de kop. 'Dat moet gerealiseerd worden zonder verlies van kwaliteit in het gebied', vertelt Kees van Ruyven van de provincie, spreker tijdens de bijeenkomst van Netwerk Platteland op 25 juni in Nieuw Venneep. 'De gebiedsont-

wikkeling in de Westflank biedt daarom ruimte aan pioniers.' Pioniers zoals de drie initiatiefnemers achter de Buurderij Haarlemmermeer-Zuid, een nieuw soort plattelandsonderneming waar voedselproductie én het beheer van de regio in vertrouwen aan worden overgelaten.

Buurderij

De Buurderij stond centraal tijdens de bijeenkomst van Netwerk Platteland, waar bijna honderd ondernemers en

ambtenaren samenkwamen. 'Het initiatief is een nieuwe stap in de landbouwontwikkeling, een stap die verder gaat dan verbreding', vertelt spreker Gaston Remmers van Bureau Buitenkans, die de ontwikkeling van de Buurderij leidde. De bedoeling is om de Buurderij zo te laten groeien dat inwoners van nabijgelegen dorpen het gevoel hebben dat de Buurderij van hen is, en van grote waarde voor hun woonplezier. Om dit te realiseren is het Buurderijterrein opge-

'De Buurderij is dienstbaar aan de omgeving'

Gaston Remmers, Bureau Buitenkans

'Verkoop de vergezichten, de leegte'

Tom Bade, Triple E

deeld in 'oases', met niet alleen landjes die als volkstuin gebruikt worden, maar ook als speelruimte en beeldentuin, en met ruimtes die dienst doen als clubhuis voor verenigingen, scouting en buurtactiviteiten, en als atelier of kinderdagverblijf. 'De Buurderij is een plattelandsbedrijf dat dienstbaar is aan de omgeving', vat Remmers het samen.

Nieuwe financiering

Om de Buurderij te realiseren is uiteraard geld nodig. Veel ondernemers die willen investeren in het platteland, lukt het niet voldoende financiering te vinden. Want investeringen die ten goede komen aan het landschap, leveren vaak niet direct economische winst op, waardoor banken niet snel over de brug zullen komen. Om de vernieuwingen op het platteland te realiseren zijn dus nieuwe financieringsbronnen nodig. Vooral geld van lokale ondernemers en burgers is noodzakelijk om regionale plannen vorm te geven.

Maar hoe overtuig je private ondernemers om te investeren? 'Het gaat om het creëren van speelveld', zegt spreker Tom Bade, directeur van Triple E, een kenniscentrum voor natuur, economie en de beleving. In 2004 vroeg de provincie Overijssel hem onderzoek te doen naar het opzetten van een gebiedsfonds dat zonder staatssteun werkt. Daaruit rolde het succesvolle concept van een landschapsveiling.

Via de landschapsveiling kunnen burgers een heg, boom of ander landschapselement adopteren. Burgers worden geen eigenaar, maar betalen voor het beheer en onderhoud. De eerste landschapsveiling leverde 130.000 euro op. Na dit

succes was ook het westen van het land geïnteresseerd. Maar daar zijn nauwelijks heggen. Wel vergezichten, leegte.

'Verkoop dat dan', is het idee van Bade.

'Er zijn zelfs mensen die 750 euro betalen om een koe midden in de nacht te helpen haar kalf op de wereld te zetten.' Van alles is denkbaar, als de transactie maar zingevend is.

Geïnspireerd hierop komen de deelnemers aan de bijeenkomst met het idee aandelen of certificaten uit te geven, die de kopers - lokale omwonenden en bedrijven - de garantie geven dat een bepaalde ontwikkeling in gang gezet wordt. 'Partijen, organisaties en burgers zijn bereid te investeren als ze er direct belang bij hebben. Creëer die belangen voor iedereen', verklaart een deelnemer het idee.

Nieuwe ambtenaar

De initiatiefnemers van nieuwe ondernemingen lopen ook aan tegen starre regels en procedures, vaak omdat verschillende functies worden gecombineerd zoals landbouw, recreatie en natuur. Ambtenaren die vergunningen moeten verlenen, krijgen te maken met nieuwe functies en niet-aansluitende bestemmingsplannen. 'Regels en wetten zijn noodzakelijk, maar de huidige veranderingen zijn zo fundamenteel dat we moeten denken aan een experimenteerfase', stelt een deelnemer. Volgens de deelnemers is er creativiteit nodig en durf om open te staan en af te wijken van bestaande regels. 'We moeten zoeken naar regels die dingen mogelijk maken in plaats van verbieden', beaamt Els Berk, GroenLinks-raadslid Haarlemmermeer.

Daarbij moeten ambtenaren leren

omgaan met onzekerheid, reageert Nico Beun van het InnovatieNetwerk. 'Streven naar zekerheid zou wel eens fictie kunnen zijn en tot kramp kunnen leiden.'

Volgens Beun moeten ambtenaren veel meer ontwikkelingen toelaten, zonder te veel aan regels van nu vast te houden.

'Kijk 25 jaar verder. Als je op dat punt staat, wat had je dan geregeld willen hebben? Doe dat dan gewoon', adviseert hij de aanwezige ambtenaren. 'Bedenk wat de achterliggende doelen waren op het moment dat de regels werden gemaakt. Kijk naar die doelen, niet naar de regels, en pas het beleid vervolgens aan.'

De nieuwe ambtenaar moet ontwikkelingen ondersteunen en samenwerking faciliteren, concludeert dagvoorzitter Gert van Dijk. 'Steunend, dienend, luisterend, lerend. Dat is niet in één dag te realiseren en daar moeten we ook niet op wachten. Maar met voorbeelden als de Buurderij kunnen we ambtenaren wel verleiden.'

Op de website van het Netwerk Platteland is een verslag te vinden van de dag, met achtergrondinformatie en foto's.

Kijk op www.netwerkplatteland.nl → bijeenkomsten.